РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 27-го марта 1917. Ч. 36. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, March 27, 1917. No. 36.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАРЯДИВ МОБІЛІЗАЦІЮ.

РОСІЙСЬКИЙ НАРІД ДОМАГАЄТЬ СЯ МИРА.

ВОЄННІ ПРИГОТОВЛЕНЯ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ВАШІНҐТОН, 25. марта. — Президент Вілсон видав нині отсї зарядженя воєнні:

1. Через департамент війни зарядив президент покликати сейчас до федеральної служби 12 полків міліції в 10 східних стейтах.

2. Заряджено новий поділ на військові округи. На місце дотеперішних 4 утворено 6 військових округів.

3. Президент зарядив підвисшенє числа моряків на 87.000 людий.

З 10 СХІДНИХ СТЕЙТІВ ПОКЛИКАНО МІЛЇЦІЮ ПІД ОРУЖЕ.

ВАШІНҐТОН, 25. марта. — Урядовий звіт про покликанє міліції до військової служби звучить:

„Богато стейтів вважало за відповідне покликати міліцію для повненя поліційної служби. З огляду на те, що ся справа має характер більше загально державний ніж місцевий, тому президент вважав за відповідне зарядити покликанє міліції до федеральної служби в отсих стейтах:

Масачусетс: 2. і 9. полк; Вермонт: компанія Б. 1. полку; Конектікут: 1. полк; Ню Йорк: 2. і 71. полк; Ню Джерзи: 1. і 5. полк; Делевар: 1. батальон 1. полку; Пенсильвенія: 1. і 3. полк; Меріленд: 4. полк; колумбійський дистрикт: 1. окремий батальон; Вірджінія: 2. полк.

ЧОГО НАДІЮТЬ СЯ АЛЇЯНТИ ВІД ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ НА СЛУЧАЙ ВІЙНИ.

ЛОНДОН, 24. марта. — **Англійські політики сумнівають ся, щоби Злучені Держави на случай війни з Німеччиною могли вислати свою армію на европейський терен війни.**

Натомісць Англія і її союзники надіють ся отсеї помочи від Злучених Держав:

1. Забранє німецьких кораблів, які находять ся в американських пристанях і влученє їх до торговельної фльоти американської.

2. Уділенє алїянтам необмеженого грошевого і товарового кредиту.

3. Забезпеченє пароплавби на океанї при помочи воєнної фльоти Злучених Держав.

РЕВОЛЮЦІЯ В РОСІЇ.

„Злучені Держави Росії".

ПЕТРОҐРАД, 24. марта. — **Нова Росія прийме правдоподібно назву „Злучених Держав Росії".**

Переконанє, що Росія буде перемінена в републику, приймає в Петроґраді щораз загальнійший характер. Чи весь загал російського народа буде тоїсамої гадки, нині годі се предвидіти.

Для російського селянства є справою найбільшої ваги полагодженє хлїборобського питаня. Селянство домагаєть ся розділеня великих земельних посїлостий і рівних прав для всїх. Коли ся справа буде для селянства корисно полагоджена, то супроти прочих справ селянство займе становище байдужне.

Кадети заявили ся за републикою.

ЛОНДОН, 24. марта. — Телеґрама з Петроґраду доносить, що головний заряд кадетської партії і члени думи сеї партії перевели нині голосованє щодо будучої форми державного устрою Росії. **І головний заряд і члени думи заявили ся за републикою.**

(Теперішний міністер для заграничних справ, проф. Мілюков, є головою кадетської т. є. конституційно-демократичної партії).

Приготованя до конституційних зборів.

ПЕТРОҐРАД, 24. марта. — **Нове російське правительство робить приготовленя до розписаня виборів і скликаня конституційних зборів, на яких має бути порішена остаточно справа будучого державного устрою Росії.**

В Петроґраді відбувають в тій справі наради представителі робітників, жовнірів і члени думи. В нарадах бере участь около 1.200 осіб. Порішено до часу скликаня конституційних зборів не переводити ніяких змін щодо теперішного правительства.

Богато членів думи розїхало ся по Росії, щоби вияснити народови останні події і подати йому вказівки щодо становища, яке нарід супроти тих подій повинен займити.

Російські соціяльні демократи домагають ся мира.

КОПЕНҐАҐЕН, 24. марта — **Телеґрама з Петроґраду, яка наспіла до Гапаранда (в Швеції), доносить, що російська соціяльно-демократична партія видала маніфест, в якім домагаєть ся скорого покінченя війни і заключеня мира.**

Росії грозить катастрофа.

СТОКГОЛЬМ, 24. марта. — Вісти, які надходять з Петроґраду, доносять, що в Росії панує велике замішанє. Теперішному правительству заповідають скорий упадок.

Провідник соціяльних демократів в думі, Чхеідзе, якого іменовано містопрезидентом нового російського правительства, і Скобелев виступили з приводу великої ріжниці в поглядах з нового правительства. Оба видали маніфест до народа, домагаючи ся републики і вказуючи на небезпеку задержаня монархістичного устрою держави.

Чхеідзе і Скобелев заявили, що нове правительство не буде всилї полагодити успішно справи виживленя. Після їх гадки нове правительство не буде в спромозї виконати навіть одної четвертої части зроблених обітниць. Найдальше в маю прийде до катастрофи з причини голоду. Тоді, а може навіть і скорше, буде загальне домаганє, аби положити війнї конець.

Росія повинна позбути ся царя раз на все.

ПЕТРОҐРАД, 24. марта. Часопись „Русская Воля", подаючи точний опис прибутя царя Николая до Царського Села, пише між иншим отсе:

„Росія доперва тоді зможе відїтхнути зовсїм свобідно, коли цар Николай раз на все пропаде з овиду російського житя".

В згаданій статї говорить ся дальше, що царя окружено сильною сторожию, аби не дати йому найменьшої змоги до утечі. Цар ожидає у своїй палатї дальшого рішеня щодо своєї долї.

Ґен. Алексієв має обіймити головну команду.

ЛОНДОН, 24. марта. — **З Петроґраду доносять, що ґенерал Алексієв зістане іменований небаром головним командантом російських військ.**

Другим кандидатом на головного команданта є ґен. Потапов, який положив великі заслуги при реорґанізації російської армії і при заведеню ладу в Петроґраді після останніх подій. Про ґен. Потапова говорять, що він „виглядає як мужик, але думає як державний муж".

Николай Николаєвич перестав бути головним командантом.

ЛОНДОН, 24. марта. — **З Петроґраду доносять, що теперішний міністер війни, Ґучков, повідомив великого князя Николая Николаєвича, що задержанє його на становищи головного команданта російських військ з приводу його походженя з дому Романових не є бажане.**

(Великий князь Николай Николаєвич був іменований головним командантом російських військ на початку війни. В 1915 р. по занятю Польщі великий князь зістав усунений зі становища головного команданта і перенесений на Кавказ в характері заступника короля, а головну команду над всїми військами обіймив особисто сам цар. Цар Николай, зрікаючи ся тепер престола, іменував головним командантом знова великого князя Николая Николаєвича).

Ґен. Лечицький головним командантом середної армії.

ПЕТРОҐРАД, 24. марта. — **Ґенерал Лечицький іменований головним командантом середної російської армії на місце ґенерала Алексія Еверта.**

Ґен. Лечицький був дотепер командантом російських військ на боєвім фронтї на полудне від Днїстра до Карпат. Його армія підлягала під головну команду ґен. Брусілова. Армія ґен. Лечицького осягнула підчас останного наступу російських військ найбільший успіх, займаючи Буковину і Покутє.

Західний російський боєвий фронт стоїть тепер під командою отсих трох головних командантів:

На полудневім фронтї (в Румунії, Карпатах, в Галичині і на Волини) **ґен. Брусілов.**

На середнім фронтї (то є почавши від Припети аж до Двинска) **ґен. Лечицький.**

На північнім фронтї (від Двиска до Риґи) **ґен. Рузский.**

Москва столицею Росії?

ВАШІНҐТОН, 24. марта. — **В тутешних дипльоматичних кругах розійшла ся вістка, що столиця Росії буде перенесена з Петроґраду до Москви.**

Причиною перенесеня столиці до Москви має бути те, що Петроґрад аж кишить від німецьких аґентів і шпигунів. Також числить нове правительство на те, що така зміна буде мати корисний вплив на народні маси. У військових кругах припускають крім того можливість нападу Німців на Петроґрад.

8-годинний день праці.

ЛОНДОН, 25. марта. — **З Петроґраду доносять, що у всїх фабриках в Петроґраді заведено 8-годинний день праці.**

Також установлено окрему центральну комісію, до якої належить полагоджувати спори, які зайшли би між робітниками а властителями фабрик.

УСПІХ СОЮЗНИХ ВІЙСК В РУМУНІЇ. — 500 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 24. марта. — Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА: Німецькі відділи прогнали російські патрулї на боєвім фронтї в околиці Сморґоня, Баранович і над Стоходом (на Волини).

„АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА: По попереднім бомбардованю становищ неприятеля на полудне від ріки Тротус союзні війска взяли приступом укріплені окопи на горах Чобанош і Сольомтар. Поверх 500 салдатів взято в полон. Протинаступ російських військ ударемнено.

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: Положенє не змінило ся".

РОСІЯ НАДІЄТЬ СЯ НАСТУПУ НІМЦІВ НА ПІВНОЧИ.

ПЕТРОҐРАД, 25. марта. — Увагу російського народа, яка була доси звернена на внутрішні справи і реорґанізацію держави, захопила тепер несподівано инша справа, а іменно нова велика небезпека, яка грозить від неприятеля зовнішного.

З боєвого фронту надійшли вісти, що Німці громадять величезні війска на півночи і готовлять ся до наступу на Петроґрад. Міністер війни видав до російського народа окрему проклямацію, в якій представляє грізну небезпеку.

НА МОРИ:

НІМЕЦЬКИЙ КРУЖЛЯК „МЕВЕ" ПРИВІЗ 600 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 24. марта. — Останний урядовий звіт німецької адміралїції доносить, що **німецький кружляк „Меве" привіз на покладі 593 полонених,** які походять зі залог затоплених кораблів.

Корабель „Меве" віхав до німецької пристани в четвер серед радісних окликів публики, яка на березї ожидала прибутя корабля.

Німецький цісар відзначив капітана корабля „Меве", ґрафа Дона Шльодіен, іменуючи його своїм адютантом.

НІМЕЦЬКИЙ КРУЖЛЯК НА ХІНСЬКІМ МОРИ.

ТОКІО (Японія). 25. марта. — **Одержано вісти, що німецький кружляк, який недавно зявив ся був на Індійськім океанї, находить ся тепер на хінськім мори.**

Німецький кружляк числить 4.800 тон. Його залога складаєть ся з 350 моряків, між ними богато Еспанців і Хінців.

(Здогадують ся, що тим кружляком є англійський корабель „Ст. Тіодор", зловлений свого часу німецьким кружляком „Меве" на Атлянтійськім океанї).

НІМЕЧЧИНА РОЗШИРИЛА СВОЮ БЛЬОКАДУ ТАКОЖ НА АРХАНҐЕЛЬСК.

ХРИСТІЯНІЯ, 24. марта. — **Німецька амбасада повідомила норвеське правительство, що Німеччина розширила свою бльокаду також на Північний Ледовий океан.**

Розширенє бльокади має на цїли замкнути доїзду до російської пристани Архангельска, яка за кілька місяців буде вільна від ледів. Архангельск є найголовнійшою пристанею, через котру Росія одержувала воєнні матеріяли від своїх союзників і зі Злучених Держав.

—o—

ІТАЛІЯ НАДІЄТЬ СЯ ВЕЛИКОГО НАСТУПУ СОЮЗНИХ ВІЙСК.

РИМ, 24. марта. — **У військових кругах панує переконанє, що осередні держави вже в короткім часї розпічнуть великий наступ на цїлім італїйськім фронтї.**

Перед кількома днями Гінденбурґ в товаристві ґен. Гецендорфа звиджував італїйський фронт. **Ходить чутка, що ґен. Гецендорф, бувший шеф австро-угорського *ґенерального штабу*, обійме головну команду над союзними військами проти Італії.** На скріпленє австро-угорської армії має прибути значна сила військ німецьких.

Цїлию наступу союзних військ буде занятє Льомбардії. Головний наступ відбудеть ся в напрямі італїйських кріпостий, Брешія і Віченца. Ґен. Гецендорф вірить в повний успіх наступу і надієть ся, що занятє Льомбардії буде мати великий моральний вплив на Італію.

Ґен. Гецендорф уходить за найліпшого знавця італїйського терену війни. Він є переконаний, що осередні держави змусять Італію в короткім часї до окремого мира.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовлення належить додучити моні-ордер або чек.

Число телефону 418 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

З біжучої хвилі.

До нас приходить богато листів, в яких поодинокі люди і цілі товариства жалують ся на кирпну роботу „панів від Обдерації" — як називає Федерацію в листі до нашої редакції один з наших громадян у Літл Фолс, Н. Й.

В листі знова листі, з Котвіл, Па., люди скаржать ся, що верховоди „Федерації" своїм поступованєм попирили незгоду між тамошними Українцями і через се всяка народна робота в тій місцевости устала.

Не знати властиво, в якій ціли федераційники ширять кирпню і роздор між народом в поодиноких українських кольоніях. Чи так поступаючи, мають федераційники лице уважати себе за народних провідників?

На се повинні звернути пильну увагу працьовиті провідники в кождій місцевости і не дозволити, щоби сякатака дрянь розбивала єдність у їх громаді.

В Злучених Державах заведено строгу цензуру у військових справах. Цензура заборонює подавати якінебудь воєнні зарядження, новости про армію і фльоту; не вільно згадувати нічого про транспорти почти, засобів або амуніції, про які небудь винаходи або улїпшеня. Часописи не сьміють поміщувати ніяких мап або фотографій, котрі мають що для армії або фльоти воєнне значінє. Коротко сказавши: всї інформації і вісти, які описують політику правительства в міжнародній ситуації, є строго заборонені. На оголошуванє всяких подібних вістий потрібно мати позволенє державних властий.

Канадійський „Український Голос", довідавши ся про революцію в Росії, про абдикацію царя і про нове правительство, пише:

Ми знаємо, як ставили ся доси до російського уряду „галіцко-русскіє". Але що буде тепер з „галіцко-русскими"? Вже становище займуть вони супроти нового російського уряду, се одно, а друге, яке становище займе новий уряд супроти них?

Яке становище займуть кацапи супроти нового російського уряду, се покаже ся в будучности, а на друге питанє можна би відповісти так:

З хвилею як Росія перетворюєть ся в демократичну републику, всяка кацапня перестає істнувати. Нема царя, то й нема рублів, а без-наживи ніякі галапаси не можуть жити.

„Я був би гордий, коли би побачив такий поступ у своїй вітчині, який щойно став ся в Росії".

Такі слова сказав в німецькім парляменті соціялістичний посол Кунерт. У своїй дальшій промові він нападав на цісаря і на канцлера, Бетмана-Гольвега, уважаючи їх виновниками сеї війни. (Так говорить телєграма з Амстердаму).

Бувший німецький канцлер, Гельферіх, на слова посла Кунерха відповів, що Німець, який говорить в такім дусі, ображає свою вітчину.

На слова Гельферіха Кунерт відповів: „Тому, що я порівную німецьких реакціонерів з російськими революціонерами, то ви кажете, що я ображаю вітчину".

Росія в передодни нових подій.

Десять днів минає від часу, коли нове правительство і новий кабінет, зложені з членів думи, взяли в свої руки керму російської держави.

Яке є дійсне положенє в Росії під теперішну пору, про се нема певних відомостий. Вісти про теперішний стан в Росії, які надходять до Злучених Держав дорогою через Анґлію або Німеччину, є звичайно меньше або більше односторонні і тому годі виробити собі на їх підставі правдивий образ про дїйсне теперішне внутрішне положенє в Росії.

За певне можна прийняти одно: **давний російський лад безповоротно пропав. Царський рід Романових, під яким російський нарід отогнав через цілих 400 літ, полишений нині всякої власти.** Арештованє членів царської родини, усуненє великого князя Николая Николаєвича зі становища головного команданта військ — усе те вказує, що російський нарід рішив раз на все покінчити свої рахунки з родом Романових.

На першім місци стоїть нині в Росії справа будучого державного устрою сього величезного краю. Останні вісти доносять, що крайні партії розвинули незвичайно сильну аґітацію за перетворенєм Росії в републику. Такесаме становище мала займити також і кадетська партія, на чолі котрої стоїть теперішний міністер для заграничних справ, проф. П. Мілюков.

Друга важна справа, яка стоїть тепер на дневнім порядку в Росії, се справа покінченя війни. Погляди про сю справу між членами нового правительства є поділені. Одна сторона домагаєть ся дальшого веденя війни з цілою силою й енерґією; друга сторона жадає скорого покінченя війни. Противоена партія не вірить в можливість воєнних успіхів і побоюєть ся, що нову невдачу російської армії реакційні елєменти можуть використати на свою користь і викликати протиреволюцію. Противоєнна партія є тої гадки, що Росія є під теперішну пору за слаба, аби могла перевести успішно рівночасно і внутрішну реорґанізацію держави і реорґанізацію військову. Ставувши на становищи, що російський нарід не хоче вести заборчої політики, противоєнна партія розвинула сильну аґітацію за миром.

Можна надіяти ся, що на случай побіди крайних партій Росія перетворить ся в републику і положить конець війні.

Вже найблизші дні повинні принести розвязку обох отсих питань.

гато жовнірів виповіло зовсім послух своїм офіцирам.

Анґлія проти повороту революціонерів.

Становище російських соціялістів, які стараються захопити у свої руки власть і вимусити мир, викликало в Анґлії велике занепокоєнє.

Анґлійське правительство спротивило ся увільненю політичних проступників на Сибірі і уділеню дозволу на поворот до Росії тим революціонерам, які перебували за границею. Анґлійське правительство побоюєть ся, що через те партія соціялістів буде ще сильніше скріплена. Російським збігцям-революціонерам, які живуть в Анґлії, анґлійських кольоніях і у Франції, дотичні правительства покищо не думають дати дозволу на вḯзд до Росії.

Крайні партії здобувають перевагу.

Соціялістичні і прочі радикальні елєменти в Росії здобувають перевагу. Вони вимусили на новім правительстві увязненє царської родини, а тепер домагають ся прогнаня членів царської родини поза границі Росії, безпроволочного проголошеня републики, сконфіскованя приватної власности царя і членів його родини та маєтків церковних; вкінци жадають скорого мира.

Нове правительство під дозором.

Шведська часопись „Свенска Даґбляд" доносить, що робітники і жовніри установили окрему комісію, якої задачею є контролювати діяльність нового правительства і нового кабінету.

Робітники грозять ґенеральним страйком на случай, коли би їх домаганя не були сповнені. Також становище селянства робить новому правительству значні клопоти. Недавно тому прибуло до Петрограду 23 делеґатів від селян, домагаючи ся від нового правительства, аби воно пустило старші річники жовнірів домів до праці в поли.

Нова Росія в очах редакторів російських ґазет.

Чи може бути в Росії република.

„Російський нарід не любить займати ся питаними політичними. 90% населеня Росії — се селяни і робітники, отже у них перш усього на увазі є питанє економічне" — так сказав редактор нюйорського „Русского Слова", п. М. Вільчур, в розмові зі співробітником „Свободи".

В дальшій розмові п. Вільчур сказав, що самого слова „република" більша часть російських селян страхаєть ся, бо ті, котрі мали вплив на низші маси, навчили їх, що „република" се вже щось занадто страшне, щоби можна з тим погодити ся. Мимоволі однак душа російського селянина вже з природи клонить ся до републиканського устрою. Спитати російського чоловіка, чи він бажав би, щоби панскі мастки розділити між селян, чи він був би радий вибирати ґубернаторів, послів до думи і т. п., то він відповість, що так.

Нарід отже згодить ся на републику і република в Росії буде.

Співробітник ґазети „Новый Міръ", п. Володарський, заявив, що йому не хочеть ся вірити, щоби люди, стоячі нині на чолі тимчасового правительства, були наскрізь конституційними. Возьмім приміром — говорив п. Володарський — Мілюкова, Гучкова і Родзянка — се люди, які стараються завести демократичну монархію. Вони хочуть царя, але щоби він мав обмежені права. Будьте однак певні, що република в Росії буде! Народно-революційний рух є сильний і він конець-кінцем мусить побідити".

„Република в Росії є запевнена — сказав редактор „Русского Голосу", п. І. Окунцов. — Прийдуть вибори, нарід вибере собі своїх відпоручників і тоді Росія стане републикою на чисто демократичних основах".

Які вигляди має українська справа в Росії по війні.

Запитаний про се, редактор „Русского Слова" сказав, що розвязанє української справи в Росії буде залежати від самих Українців. „Розуміється — говорив він — що у вільній републиканській Росії національна відрубність Українців мусить бути признана.

„Боротьба Українців в Росії, се буде боротьба культури. Се буде боротьба на поли просьвітнім. Розуміється, що така боротьба принесе користь обом сторонам. Нині українські учені становлять поважний чинник в російській культурі.

„Коли ви — продовжав п. Вільчур — будете говорити з Українцем з полтавської, чернигівської і харківської ґубернії, то він вам скаже, що він не хоче відлучити ся від Росії, але спитайте його про автономію України, то він дуже радо згодить ся на се".

Редактор „Русского Голосу", п. І. Окунцов, заявив, що автономія України є запевнена. Украіна дістане свій сойм, свої школи і т. п.

П. Володарський з „Нового Міра" сказав, що Українці повинні попирати революційне правительство Росії, а воно, віднісши побіду, дасть повну автономію українському народови.

Положенє в Росії.

(Після донесеня американського кореспондента д-ра В. Б. Гейла, який перебуває в Берліні).

Про дійсне положенє, яке панує під теперішну хвилю в Росії, годі виробити собі зовсім ясний образ. Вісти, які приходять з Росії через Швецію і Данію, дуже часто собі противорічать.

Певним однак є, що нове російське правительство постановило вести війну з найбільше можливою силою й енерґією аж до останних границь, підчас коли російський нарід домагаєть ся мира.

Росії грозить нова революція.

Зі Стокгольму (Швеція) доносять, що тамошні анґлійські дипльоматичні круги, які ще донедавна тішили ся останними подіями в Росії, вважаючи російську революцію великою побідою для аліянтів, починають тепер обавляти ся, що їх надії не будуть сповнені. Аліянти числили на те, що революція покінчить ся скиненєм з престола царя Николая, якого підозрівали о симпатії супроти Німеччини. Вісти, що крайні російські партії не вдоволяють ся самим уступленєм царя Николая, але домагають ся знесеня раз на все царського престола, викликали невдоволенє і страх. **Аліянти побоюють ся нової революції в Росії, яка може мати дуже шкідливий вплив на дальші воєнні операції.**

Царя обжаловують о зраду держави.

Російські соціяльні демократи, як доносять вісти зі Стокгольму, домагають ся, щоби царя поставити перед суд. Державний прокуратор має виточити йому процес за зраду держави.

Між увязненими високими російськими цивільними і військовими достойниками находять ся також отсі: ґенеральний ґубернатор Иркутска, ґен. Пільц; президент Москви, Шебков; ґубернатор Курска, Татішев; князь Карло Мекленбурґ-Штерліц; князь Александер Ольденбурґ і богато інших.

Карність серед російських військ захитана.

Вже від кількох днів доходили вісти, що на боєвім фронті прийшло до боротьби між прихильниками старого і нового правительства. Останні вісти се потверджують.

Адмірал Кепенін, якого нове правительство вислало на боєвий фронт, повідомив у своїм звіті, що карність в російській армії є сильно захитана. Богато жовнірів виповіло зовсім послух своїм офіцирам.

Голос угорського русина.

(Допись).

Хвальна Редакціє:

Прийміть кілька щирих слів, кілька добрих і чесних порад від мене для американсько-руського народу і його політики.

Дорогі сьвященики і провідники народу! Покиньте сварку і колотнечу, а возьміть ся до щирої народної роботи над нашим народом. Возьміть ся сильно до діла, Ви, провідники Української Ради в Америці, і постарайте ся, щоби Українська Рада мала свій орґан (дневник), котрий тут боронив би наших прав і про рідну вітчину дбав. Поставте ту часопись на шерах з осідком в Йонкерс, Н. Й., або в Пасейк, Н. Дж., і щоби вона вже появила ся на „Український День".

На сю цїль засилаю 50 центів (буде оголошене в слїдуючім виказї жертв Української Ради — Ред.) і кличу наче з гір Карпат: **Вставайте, духовні і сьвітські провідники і Ти, народе любий, бо пора прийшла єднати ся.**

Дорогі сьвященики і провідники народу і Ти, народе любий, допоможім всї як один заснувати тут також часопись в анґлійській мові, котра би виходила бодай місячно яко журнал „Free Ukraine". Засилаю на сю цїль також 50 центів. (Буде оголошене в слїдуючім виказї жертв Української Ради — Ред.). Се буде пожиточна річ для нашого народу, бож прецінь Литовці, Поляки і Вірмени вже давно мають такі часописи, а ми хоч на останку, але берім ся до сього, бо ще час.

Народе! Пора вже покинути ворожнечу, а взяти ся до роботи всі, без ріжниці, відки родом: чи з Угорщини, чи з Галичини, чи з Буковини, чи з російської України. До праці, браття і сестри, бо пора се великая є!

(Прошу о передрук всї українські часописи, а також „Просьвіту" і „Русско-Американскій Вѣстникъ").

Николай Сентипол,
угорський Русин.

Ню Йорк, Н. Й., 18. марта 1917.

Ірляндська справа в анґлійськім парляменті.

Минувшої пятниці (23. марта б. р.) підчас дебати в анґлійській палаті послів лїберальний посол Джеймс Генри Данцел вніс резолюцію, щоби анґлійське правительство рішучо взяло ся до полагодженя ірляндської справи. Міністер фінансів, Бонар Лов, заявив, що правительство вже поробило в сій справі деякі можливі кроки.

Націоналїстичні посли спротивили ся резолюції Данцеля, а се зробило велике пригноблене між юністами і лїбералами. Лише одинокий лїберальний посол, лорд Сесіл, став також на становищи націоналістів, кажучи, що во воєнний час не є на се, аби полагоджувати такі справи, як справа Ірляндії.

Резолюція Данцеля жадала, щоби правительство безпроволочно порішило ірляндську справу. Данцель доказував, що Ірляндія була слабим місцем у великій державі для держави, і заявив, що він сподїває ся, що правительство вибере комісію, яка мала би порішити автономію (гом рул) Ірляндії.

Дальше він говорив, що Анґлія виступила до війни задля „свистка паперу", однак вона не може забути про істнованє ірляндського „свистка паперу", який був підписаний волею анґлійського народу.

Над тою резолюцією вивязала ся горяча дискусія, в якій забрало голос богато послів.

Бонар Лов приобіцяв, що у відповідний час він зарядить ґенеральне голосованє над ірляндською справою, однак просив, аби сю справу покищо залишити, бо тепер для анґлійських політиків є далеко важнійші справи до полагоджуваня.

Дальше просив, аби сю справу не піднести у невідповідний час. Він буде старати ся, щоби її як мож найскорше полагодити.

На український день.

Славна „Рада Українська"
За наш нарід дбає,
Тай до панів сього краю
Просьбу засилає.

Змилуйте ся, паци добрі,
Пани доброд̈ії,
Бо настали для народу,
Часи дуже злії.

Нашим братям в старім краю,
Дуже лихо жити,
Голод, холод, время люте
Не дають дожити.

У конґресї ухвалили
Тай письмо прислали,
Українцям двайцять перший
День у цьвітни дали.

Покажім же, Українці,
Що ми нарід зрілий
Що у той час превеликий
Нас ніщо не ділить.

Най не буде кирпнивків
Тай чорносотенців;
Двайцять перший день у цьвітни,
Се день Українців.

На бік всякі кирині,
Разом ся єднаймо,
Нашій „Раді Українській"
В ділі помагаймо.

Шікаго, Ілл.

Петро Каваців.

На Росію звернені тепер очи сьвіта.

Новий правительственний режим в Росії отвирає широке поле для працьовитих людий. Нове правительство, полишивши на боці всякі утиски національні та релиґійні, зможе піднести державу до ряду найбільших і найсильнійших держав у промисловім і торговельнім сьвіті.

Росія є богатим краєм. Росія є краєм золота, плятини, угля, дерева і соли. Росія є шпихлїром збіжа. Вона має змогу стати ся активним театром сьвітового промислу.

Се занадто добре розуміють американскі промисловці і вони вже тепер кричать, аби Америка приготовляла ся використати ті благодати, які усьміхають ся їй з хвилею, як в Росії поваленo старий державний лад.

Американське правительство заразом взяло ся до приготовлюваня плянів що до заключеня торговельного трактату з Росією.

Доси між Злученими Державами і Росією не було торговельної звязи. Оба правительства не могли погодити ся на одній точці, іменно: Росія ніяк не хотїла узнати американського пашпорту в руках американського Жида. Правительство Злучених Держав стало однак на становищи, що американський пашпорт є і мусить бути добрий в руках кождого американського горожанина, до якої би він народности не належав.

Нині полагодженє сеї справи може наступити дуже скоро, а тим самим наступить також заключенє американсько-російського договору.

На Росію звернені тепер очи цїлого сьвіта. Вона-ж бо є краєм невичерпаного богацтва, краси, який небавом може стати промисловим і торговельним осередком сьвіта.

Останні хвилї пановання царя Николая.

Пригоди царя в дорозї.

Московська часопись „Утро Россiи" доносить деякі подробиці про останні хвилї панованя царя Николая II.:

В ночи 14. марта на зелїзничий дворець Віпера (125 верств на полудне від Петрограду) приїхали два поїзди. Один з царською дружиною, а другий з царом, з двірським міністром, бароном Фридериксом, з адміралом Нїлевом і з генералом Цабелем.

Цар їхав з фронту до Царського Села, куди покликала його телеграмою цариця.

Від президента думи, Родзянка, цар не одержав нїодної телеграми, бо окруженє не уважало за відповідне повідомити царя про революцію в Петроградї. Одинокий генерал Цабель противив ся тайнї, а навіть грозив, що коли нїхто не повідомить царя про революцію, то він зробить се сам.

Слїдуючого дня о годинї 2-гій пополудни цар запитав адмірала Нїлева, що стало ся в Петроградї. Йому відповіли, що студенти, молоді жовніри і товпа зтероризували думу, але до сього потрібно лише один відділ війска і порядок скоро привернеть ся.

Саме тоді зявив ся командант поїзду, Вориков, і приніс телеграму. В телеграмі говорило ся, що генерал Іванов із 700 жовнірами георгієвської кінноти находить ся в дорозї до зелїзничого двірця Дно і буде там очікувати на царя, аби йому приняти медаль зелїзного хреста.

„Се вистарчає, — сказав Вориков — коли ваше величество знайдеть ся між сими рицарями і з Царського Села вирушить з цїлим гарнїзоном до Петрограду. Всї війска згадають на присягу, а тоді буде легко утихомирити розбурханих молодців".

„Се лож, ваше величество" — крикнув генерал Цабель. — Вас обманюють. В телеграмі говорить ся: „Справити поїзд до Петрограду, а не до Царського Села".

Цар, почувши се, зірвав ся на рівні ноги і закричав: „Що се значить? Революція? Чи Греков (який підписав сю телеграму) є комендантом Петрограду?"

Генерал Цабель відповів: „60.000 війска з официрами перейшло на сторону Тимчасового Правительства. Ваше величество скинене з престола. Вже неможливо їхати дальше".

„Чомуж ви не сказали менї сього скорше? — заговорив цар. — Чому ви говорите менї аж тепер, коли вже всьо минуло?"

А відтак, подумавши хвилину, знова заговорив: „Най буде так. Я зрекаю ся, коли сього захоче нарід. Я поїду до Лївадії (на Крим) до моїх садів. Я так люблю цьвіти".

Поїзд рушив дальше, а на стації Дно прийшло повідомленє, що царськосельський гарнїзон також збунтував ся, а цариця звернула ся до думи з просьбою о ратунок. Цар подумав хвилину, а відтак заговорив: „Я поїду до Москви. Мрочовський (командант Москви) прибіцював менї нераз, що Москва все буде мене боронити".

В Бологім дістав цар телеграму, що і московський гарнїзон перейшов на сторону революціонерів, через що поїзд завернув назад до Дна, де вже очікував на нього генерал Іванов. Сей розказав цареви про всї події, а при кінци сказав: „Є лише один вихід: Мусимо отворити двинський фронт (над рікою Двиною) для Нїмців, аби вони успокоїли ту зволоч".

На се цар відповів: „Я нїколи на се не згоджу ся. Я не хочу бути зрадником свого краю". Потім довший час він плакав, а відтак знова заговорив: „Коли би я лише знав, що моя жінка і дїти є безпечні, то я їхав би до Лївадії, щоби там провести своє житє до кінця. Корону віддам Михайлови. Нарід любить його. Армії зложу подяку і попращаю ся з нею. Жовніри можуть собі робити, що хочуть. Я не буду стояти нїкому на перешкодї".

Відтак всів до поїзду і відїхав зі стації.

Арештованє царя.

Нове правительство видало в середу приказ арештувати царя і перевезти його до Царського Села. Цар був тоді в дорозї на Крим. Цариця і дїти находили ся вже в Царськім Селї. З причини недуги дїтий цариця від часу оголошеня детронїзації царя не опускала царської палати.

Поїзд з царем прибув до Петрограду, а відти до Царського Села. Коли поїзд прибув на стацію, цар вийшов з воза. Виглядав спокійний, але на його лици були видні слїди великої внутрішньої боротьби. Цар мав на собі мундур 6. полку кубанських козаків і чорний плащ. За поясом блищав кинджал; на грудях виднів ордер св. Георгія. Йому товаришив князь Долгоруков.

Про останні хвилї царя, коли находив ся ще на свободї, оповідають ті, що находили ся в його товаристві, отсе:

В четвер о год. 9-тій рано збуджено царя в поїздї. О год. 10-тій удав ся цар до їдального воза на снїданє, на яке запросив всїх, які йому товаришили. З ними перебув цїлу годину. Тимчасом поїзд зближав ся вже до стації в Царськім Селї. Цар розпрощав ся зі своїми товаришами. Відходячи, цар сказав: „Дякую вам за вірну службу. Бувайте здорові".

На зелїзничій стації ожидав на царя самохід. До самоходу всїли крім царя і його адютанта, князя Долгорукова, також чотирох комісарів, назначених думою. Зі стації удав ся самохід впрост до царської палати.

Цар Николай яко вязень у своїй палатї.

Николай з дому Романових, який ще перед двома тижнями був царем „всеї Росії" і найгрізнїйшим самовладцем в цїлім сьвітї, сидить від вчера увязнений в старинній александрівській палатї в Царськім Селї. Перед палатою, з якої ще недавно одно слово рішало про житє і смерть мілїонів царських підданих, нинї стоїть сторожа з наїженими багнетами, щоби пильнувати бувшого царя і унеможливити йому утечу.

Разом з царем, позбавленим престола, є увязнена його жінка, цариця Александра, чотири великі княжні, дочки царя, і бувший наслїдник престола, 12-лїтний царевич Алексій.

Пять царських дїтий лежать хорі на кір. Їх стогін доходить до ушний патролюючих жовнірів.

Цїла царська родина поміщена в однім крилї палати. Її зовсім відокремлено від прочих вязнів.

Друге крило палати призначено для полїтичних вязнів, а именно бувших міністрів і членів царського двора. Їх арештовано на приказ нового правительства, не даючи їм спромоги приготовити ся до переведеня протиреволюції на ратованє давного режіму.

Жадному вязневи не вільно порозумівати ся зі сьвітом поза палатою. Дарма просила бувша цариця, щоби позволили їй ужити телефону; навіть найневиннїйша розмова зі зовнїшним сьвітом заборонена. Цариця мусїла мовчки погодити ся зі забороною. Сторожу не зворушили нї слези нї обітниці цариці.

Комендантом палати іменувало нове правительство полковника Кобулинського, коменданта петроградських війск.

Комісарі думи, віддаючи царя в руки полковника, заявили:

„Наша задача, щоби передати у ваші руки царя, є скінчена. Ми вертаємо тепер назад до Петрограду, щоби повідомити про се думу".

200 визначних вязнів.

Число визначних полїтичних вязнів ще не вичерпане. Доси находить ся їх в Царськім Селї поверх 200. Їх поміщено яко вязнів в николаєвській гімназії, недалеко ратуша, в якім находить ся тепер головна кватира коменданта палати і сторожі.

В однїй просторій салї уміщено 70 бувших палатних шпигунів і агентів провокаторів. Між ними находить ся також чотирох висших офіцирів, які мали німецькі імена. Їх злочин має полягати в тім, що вони посередничили тайно між царицею і німецьким правительством.

Тут сидить також бувший директор лїцея в Царськім Селї, генерал і найбільший приятель замордованого монаха Распутина. В його товаристві находить ся бувший член воєнного суду, довірник реакції.

На другім поверсі сидить один з найсильнїйших стовпів реакції, князь Путятін, який до послїдної хвилї займав уряд приватного секретаря царя.

З увязненими обходять ся людяно. На коритарах велика товпа дїтий, які ожидають черги, щоби побачити своїх батьків.

СПРАВИ „УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ".

ОКСФОРД, Н. ДЖ.

Сим повідомляємо, що заходом Братства св. Николая, відділа 174 У. Н. Союза, зістав заснований комітет в справі „Українського Дня". Сей комітет складає ся зі слїдуючих осіб: Николай Юськевич, голова; Михайло Доманський, касієр; Михайло Гуцалюк, секр.; Іван Юськевич і Антін Карабін, контрольори. Комітет відносить ся з просьбою до місцевих Українців о ласкаву участь.

М. Гуцалюк, секр.

—o—

АНСОНІЯ, КОНН.

В Ансонії, Конн., при гр.-кат. парохії дня 18. марта, зараз по Службі Божій, відбув ся в церковній гали мітінг в справі „Українського Дня".

Той мітінг отворив п. Калина і обяснив всю справу як найлучше. Зійшло ся було много людий і всї були за тим, аби зробити всьо потрібне в той день, котрий ухвалило начальство сього краю для Українців.

Ми повинні всї як один станути до працї в той день, бо се є наш сьвятий обовязок допомогти нашим бідним братям і сестрам в старім краю, де тепер є кара від Бога і від тих царів проклятих, котрі скупали край в крови людській і хотять ще надалї купати. Дорогі Братя і Сестри! Як Вам відомо, ми всї тут прийшли за кусником лучшого хлїба ніж ми мали в старім краю, бо там був над нами пан-Лях і Жид, а тут маємо свободу, тож ми не повинні забути за тих наших нещасних братів в старім кровавім краю. Тепер пора і час, тож не спім, а берем ся до дїла як найщирійше. Кождий щирий Українець повинен мати день 21. цьвітня в серцю, бо той день є від самого Бога, на поміч галицькому народови — не Ляхам, не Жидам, але вірним Українцям в Галичинї. Також просимо Вас, дорогі Батьки і Матери тут в Ансонії, Конн., щобисьте пустили свої дїти на той день до обслуги, бо то є день сьвятий для нашого народу.

Дорогі Братя і Сестри! Там за морем наша сьвята земля поорана кулями і покраяна окопами, які робили жовніри для своєї потреби. Там жиє ще часть нашого народу — самі бідні люди, котрі просять помочи від нас і від Бога. Отож станьмо як один в „Український День", додаймо собі сили й охоти, щоб той день випав на користь для нашого народу, щоб ми показали тут в Ансонії, що ми є нарід культурний, котрий стає на поміч нашим нещасним братям в старім краю.

До Тимчасового Комітету зістали вибрані отсі особи: о. Ф. Кисїльовський, предс.; Михайло Мельник, заст. предс.; В. Д. Куривчак, секр.; Матій Студент, заст. секр.; Ілько Глива, касієр.

—o—

БРІДЖПОРТ, КОНН.

Українська Громадо! Читайте і другим скажіть, що дня 1. цьвітня с. р. відбудеть ся українське віче в справі „Українського Дня". Віче зачнеть ся о 5-тій годинї вечером в „Гали Сокола", ч. 527 Галет ул., Бріджпорт, Конн.

Дорогі Братя і Сестри! Справа важна! Справа некуча! Поміч рідним братям за морем є конечна! Дорогий Брате, Дорога Сестро! Почуй голос свого ридаючого батька, матери, брата, сестри, мужа, жени і діточок маленьких! Вони вже слїпнуть і пухнуть з голоду; їх тїло деревіє з морозу; вони в тяжких муках конають! Треба чоловіка з камяним серцем, треба зьвіра лютого, щоб відказав ся прийти на згадане віче. Тож прийдіть як найчисленнїйше, щоб спільно порадити ся і як найбільше гроша зібрати в той день, котрий є призначений для помочи нашим рідним братям за морем. Прийдіть всї як один — газди, газдинї, хлопцї і дївчата.

Комітет „Українського Дня".

—o—

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

До працї Братя і Сестри! Ви знаєте добре, що то є Україна. Ми чекали сотки лїт, заки прийде слушна година і засьвітить нам сонце — там далеко зі сходу, де ми народились. Чомуж ми тут, на земли Вашінгтона, маємо дїлити ся? Тут нам не зле проживаєть ся і можемо чогось доробити ся, лише працюймо разом для рідної Матери-України, на котрій ми зросли і прожили свої лїта молодії.

Українцї в Ню Гейвен! Чиж не буде нам сором і біль серця, як побачимо, що другі народи працюють, а в нашій громадї лиш трава зеленenька і молодїж молоденька?... Всї ми рівні як один. Чи Українська Рада зробить сей великий і красний дар, чи Федерація сама в собі — то все буде один дар, тільки станьмо твердо і сьміло як той дуб, а певно нас не „збітує" і Николай государ, бо він вже тяжко стогне і біль стоїть в серцю його, що полишить Україну на самотній самотї. Тож подаймо собі руки і до працї ся берім; пошана нашим робітникам щирим, а соромом недбалим усїм! Най воскресне Україна!

М. Довгий, член комітету „Українського Дня".

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Секретар Ленсінг в Ню Йорку.

Минувшої суботи до Ню Йорку приїхав секретар заграничних справ Ленсінг. В кільканайцять хвиль пізнійше по своїм приїзді він відбув важну конференцію з полковником Е. М. Гавзом.

До Бофало покликано мілїцію.

Зі страху перед заговором зі сторони шпигунів, власти міста Бофало, Н. Й., віднесли ся до говернора Вітмана, щоби він вислав один полк мілїції для бережения міста. Говернор Вітман згодив ся на просьбу міських властий. Мілїція стереже тепер всї важнійші комунікаційні лінії, водопроводи і тї фабрики, які на случай війни будуть потрібні для правительства.

Жінки в Олбани організують ся на случай війни.

На случай війни місто Олбани, столиця нюйорського стейту, дасть стейтови і державі жіночу поміч. Тамошні жінки вичують ся шоферства, аби на случай війни заступити мущин. Розуміеть ся, що сього ремесла вичують ся богаті дами, хотячи тим зробити більшу агітацію за війною. Однак на случай війни вони будуть сидїти дома.

Білли Сондей хоче війни.

Євангельський проповідник, Білли Ашер Сондей, хоче також війни Злучених Держав з Німеччиною. Він каже, що Ісус Христос повинен допомогти Злученим Державам зтерти Німеччину з лиця землі. Він публично приобіцює на случай війни стати в боевий ряд, а навіть провадити своїх учеників, як колись Мойсей провадив Жидів до обіцяної землі.

Зі Ст. Луіс виїхало 2.000 Німців.

Не меньше як 2.000 Німців виїхало зі Ст. Луіс, Мо., від часу, як Злучені Держави зірвали з Німеччиною дипльоматичні зносини. Більша часть з них виїхала до Мексика, а прочі до пограничних стейтів. За причину свого відїзду Німці подають боязнь перед інтернованем на случай війни між Злученими Державами і Німеччиною.

Російський консул в Ню Йорку зняв портрет Николая Романовича.

Російський консул в Ню Йорку повинував ся новому правительству Росії. Вже третого дня по проголошеню революції зняв зі стіни в канцелярії портрет бувшого царя, Николая Романова.

Вже й наука дорозше коштує.

Заряд колегії у Веллзлей, Масс., доносить, що з початком слїдуючого шкільного року оплата буде підвисшена о 50 долярів. Доси оплата одного студента виносить 500 долярів річно. На слїдуючий буде виносити 550 долярів річно.

В страху перед війною поповнив самовбийство.

Віліям Линч, 29-літний мущина в Нюарку, Н. Дж., поповнив самовбийство, удусивши себе газом. Причиною самовбийства, як заявив його батько, був страх перед війною. Він все говорив, що скорше позбавить себе житя своєю рукою, ніж має згинути на війнї.

Телефон на услугах людий.

Американська телефонічна і телеграфічна компанія доносить, що в Злучених Державах є 29,420.000 телефонічних викликів денно. На кождого, навіть наименьшого мешканця краю, припадає пересічно 100 телефонічних викликів річно.

Всїх телефонічних стацій в Америці є 9,847.192. Телефонічна сїть є довга на 21,-095.005 (21 мілїонів 95 тисяч 5) миль. Загальний дохід компанії за рік 1916-тий виносив 264,600.000 долярів, а чистий дохід виносив 10,421.300 долярів.

Буря вбиває десятки людий.

Страшна буря, яка минувшої пятниці (23. с. м.) шалїла в околицях Ню Олбани, Інд., забрала 46 людських жертв. Матеріяльні шкоди, вирядженї в господарствах, виносять найменьше 2,000.000 долярів.

Сенат стейту Джорджія приняв законопроект про прогібіцію.

Законопроект, який забороняє ввозити до Джорджії алькоголїчні напитки, крім тих, які є потрібні для медицини і сьвятих тайн, перейшов в стейтовім сенатї голосами 34 проти 6. Законопроект пійде тепер до палати послів.
НОВИНКИ

Здефравдували 40.000 зелїзничих білетів.

В Гартфорд, Конн., заарештовано трох урядників зелїзничої компанії „Ню Йорк, Ню Гейвен і Гартфорд". При ревізії викрито 40.000 зелїзничих білетів, про які прочі урядники компанії нічого не знали.

100-літний годинник перестав ходити зі смертию свого пана.

По 100-літній точній роботі годинник, котрого властителем був Еддісон Ріттенгавз з Велес, недалеко Кларксбурга, В. Ва., став 5 хвиль пізнійше по смерти свого пана. Годинникар не міг ніяк пустити його вже в рух.

КОЛИ У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТИ НЕМА ТОВАРИСТВА ЧИ БРАТСТВА, ЩО НАЛЕЖИТЬ ДО У. Н. СОЮЗА, ТО ПОСТАРАЙТЕ СЯ ТАКЕ ТОВАРИСТВО ЧИ БРАТСТВО ЗАЛОЖИТИ І ВПИСАТИ ДО У. Н. СОЮЗА.

По інформації пишіть на адресу:
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

КАНАДІЙСЬКІ ВІСТИ.

Український інспектор в Альберті.

Альбертійські шкільні власти іменували Українця, п. Амврозія Т. Кібзея, шкільним інспектором на українські кольонії в провінції Альберта.

„Український Голос", згадуючи про се, пише: „Іменоване сього щирого народнього робітника на се відвічальне урядове становище є потїшаюче для нас тим, що досї шкільні відносини по наших кольоніях в Альберті були невідрадні через уперте і незрозуміле трактоване Українців урядом провінції. Сподїваємо ся і віримо, що віднині сї відносини значно поправлять ся в користь нашого народу".

П. Амврозій Т. Кібзей є чоловіком вповні кваліфікованим до сеї важної роботи. Він був довший час учителем в Саскачевані, має цертифікат другої кляси і загальне висше образоване.

Женщини трамваєвими кондукторами в Вінніпеґу.

Трамваєва компанія в Вінніпеґу згодила ся приймати до праці женщини як трамваєвих кондукторів. Се робить ся в тій цїли, щоби увільнити мущин від тої роботи, і щоби вони могли йти до праці на фарми, а пізнійше на жнива, або записувати ся до війска.

Хочуть заборонити продаване алькоголю в цілій Канаді.

На зборах канадійської лїги тверезости, яка минувшого тижня відбула ся в Торонто, Онт., ухвалено, щоби лїга розпочала широку агітацію проти продаваня в Канаді алькоголїчних напитків. В тій цїли згадана лїга має увійти в переговори з канадійським правительством і буде домагати ся, щоби правительство дало сю справу під загальне голосоване всїх мешканців Канади.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Смерть українського артиста.

В Харкові, на Українї, помер артист-маляр Петро Левченко.

Український концерт в Петроґраді.

В суботу (3. лютого б. р.) в сали Тенішевського в Петроґраді заходом „Українського Лїтературно-Артистичного Товариства" відбув ся величавий концерт. В концерті взяли участь найзнаменитші артисти зпоміж української кольонії в Петроґраді.

Вісти з Брідщини.

В листі, наспівшім до нашої редакції з боевого фронту, доносять, що в околицях Бродів, де вже від пів року ведуть ся завзяті бої, всї села недалеко боевої лінії зістали знищені. Австрійські власти ще перед останним наступом російських війск в тих околицях, видали приказ, аби мешканці опустили свої села. Між иншим, як доносять, село Дубє (10 кільометрів на полудне від Бродів) цілком знищене. Ціле село спалене; не остала анї одна хата.

НОВИНКИ.

Бразилійські Українці також протестували проти автономії Галичини.

Як доносить бразилійська „Праця", українська кольонія в Прудентополи скликала була віче на недїлю 25. лютого б. р. в цїли запротестованя проти автономії Галичини. По всїх українських кольоніях заряджено протестаційні віча, а редакція „Праці" переслала їх на руки австрійського і німецького амбасадора в Петрополісі, а також до генерального консуля, представника болгарської і турецької держави.

Жаданєм бразилійських Українців було: злука всїх українських земель в одну цілість — самостійну українську державу.

Німці посилають полонених на фронт.

З Льозанни (Швайцарія) доносять до Лондону, що Німеччина вислала часть своїх полонених на боєву лінію, уважаючи се яко кару за непослух. Вість про се дійшла до Міжнародного Червоного Хреста в Швайцарії. Червоний Хрест перестеріг тїй справі німецькі власти.

Медаль заслуги для німецького адмірала.

Цісар Вільгельм нагородив адмірала Мольцендорфа медалем заслуги Пур лє Мері. Адмірал Мольцендорф є шефом німецького адміралїційного штабу.

Німеччина зносить заборону відносно езуїтів.

З Риму доносять, що Ватикан одержав вість, наче би німецьке правительство задумало знести заборону відправляти езуїтам богослуження по церквах в цілій німецькій державі.

Місце Лїбкнехта заняв його сторонник.

На місце д-ра Карла Лїбкнехта, який тепер відбуває свою кару наложену правительством за його противоєнні виступи, вибрано послом д-ра Франца Мерінга. Др. Франц Мерінг є членом соціялістичної меньшости, яка постійно противить ся війні. Він є сторонником ідей д-ра К. Лїбкнехта.

Република Ґватемаля протестує.

Полуднево-американська република Ґватемаля вислала протест проти найновійшої німецької ноти в справі безпощадної війни підводними лодками.

Ґватемаля занимає простір 48,290 квадратових миль і чисельть 2,119.165 мешканців.

Румунський король має уступити.

Німецькі старокраєві газети доводують ся, що румунський король задумав уступити з престола без ріжниці на вислід війни.

Король Фердинанд, перенісши ся з Ясс до Росії, написав лист до цісаря Вільгельма, свого брата, в котрім заявив, що вже нікони не поверне до Букарешту. Заразом мав просити, щоби він по війні позволив йому повернути до родинного замку в Зіґмарінґен. Цісар Вільгельм, який назвав короля Фердинанда зрадником, відмовив ся від його просьби.

Приватний маєток короля виносить около 5,000.000 долярів і є зложений в німецьких банках. А що румунський король не хоче остати стало в Росії, а границї Німеччини й Австро-Угорщини є для нього замкнені, тому він правдоподібно виїде зі своєю жінкою до Англії. Його жінка є англїйською княгинею.

Похорон Распутіна.

Петроґрадські газети доносять тепер деякі подробиці про похорон монаха Распутіна. Тіло Распутіна похоронено в срібній трумнї. Похорон відбув ся дуже величаво. Бувший міністер внутрішних справ, Протопопов, комендант Петроґраду Войков і сам Николай Романов (бувший цар) несли на своїх плечах трумну. Цариця поступала за трумною в грубій жалобі і плакала.

Зелена краска в англїйських шпиталях.

В англїйських шпиталях всї лікарі носять тепер зелені уніформи. Також всї стіни шпиталів є помальовані на зелено, бо лікарі кажуть, що для зору хорого зелена краска є приємнійша ніж біла.

Населене землї після релїгій.

Населене земської кулї після релїгійних сект представляєть ся в такім порядку:

христіян є	564.820.000
визнавців Конфуція (Хіщі) є	300,830.000
магомедан є	221,821.000
гіндоістів є	210,540.000
анїмістів є	158.270.000
буддистів є	138,031.000
шінтоістів є	25,000.000
жидів є	13.052.000
визнавців других релїгій є	15,280.000

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

М. П., Гінклей, Н. Й. — Чи згадуваний Вами банк є безпечний на переховуване гроший, ми не знаємо. За ніякі приватні банки ми не ручили і не ручимо. Найпевнійшими банками є банки стейтові, банки державні і почтові щадниці.

М. Т., Ланкастер, Н. Й. — Прочитайте повисшу відповідь.

М. Д., Дітройт, Міш. — Останними часами листи з Галичини дуже рідко приходять.

В. Д., Бофало, Н. Й. — Місцевість Летяч, пов. Заліщики, находить ся під управою російської адміністрації. Листи треба посилати через Росію.

Читайте „Свободу" і приєднуйте їй нових передплатників!

НЕВДАЛИЙ НАСТУП НА ГАЛИЧ.

Після кореспонденції воєнного справоздавця Л. Новака 18. жовтня 1916.

Від часу своїх послідних наступів коло Короцця, де то Росіяни полишили покотом по полях більшу половину своїх полків, вони безнастанно, без огляду на всі страти, виконували натиск на той фронт, в тій надії, що все таки їм від того боку удасть ся дістати до Львова. Та австрійські війска були приневолені уступити з своїх становищ коло Короцця, коли сусідний німецький відділ під натиском переважаючих сил подав ся назад.

Нова австрійська лінія находила ся коло села Горожанки.

При кінци серпня спостережено з австрійських бальонів дуже оживлений рух поза російським фронтом. Таксамо стали появляти ся дуже численно російські літаки. Та коли одному сьміливому німецькому летунови вдало ся зістрілити російський літак, тоді і прочі вже більше не показували ся.

При кінци серпня нараз Росіяни перейшли до наступів. Найсильнійший російський удар був звернений на село Товстобаби. Та більшу половину наступів на се село відбито. Доперва пізно пополудни удало ся трьом російським наступаючим полкам вдерти ся до закопів, яких боронило чотири австрійські компанії. Сила оборонців, з огляду на се, що вони вже відбили численні наступи, не могла видержати нападу такої величезної переваги. У фронті зробив ся вилім ширини 800 метрів. Відділи, які стояли по обох сторонах того вилому, відступили на право і на ліво в зад. Відділи машинових карабінів з сусідних компаній скоро заняли гоби, відки з обох боків могли панувати над тереном. Та російські полки мимо вилому не поступали вперед. Вони ограничили ся всего тільки на тім, що вислали кілька патруль, які стали дуже осторожно посувати ся вперед. З одного з горбів, на якім станули відступивші компанії, видно було, як російські полки розміщували ся в занятих окопах. Показав ся російський полковий штаб. Офіцири розложили свої карти і стали нараджувати ся, а салдати тимчасом стали пильно перешукувати заняті окопи. А тепер почали російські офіцири розглядати ся по околици. В товаристві російського штабу находили ся дві женщини. Один з австрійських машинових карабінів підійшов близше і став сипати огнем в штаб. Офіцири і жінки скоро втікли. Страти Росіян були підчас наступу на Товстобаби такі великі, що вони потребували повних 5 днів, аби їх вирівнати сьвіжими резервами.

Доперва 5. вересня вони почали новий наступ, та тим разом на село Гнильче. Залога Гнильча, з огляду на се, що наслідком попередних боїв боєва лінія перейшла поза Горожанку, не думала серіозно про оборону того села. І тому там не було ніяких більших бий.

Тимчасом скінчено укріплюване нової боєвої лінії над Гнилою Липою, коло села Волчівці. Та лінія була обезпечена шестикратними запорами з кільчастого дроту. Лінію коло Гнильча получено з тими новими становищами.

Тепер Росіяни позволили собі всего тільки на три дні відпочинку і стали поновно виконувати наступ. Вони надіяли ся, колиб їм удав ся перелім австрійських ліній, здобути Галич. Дня 8. вересня, о год. 6-тій рано почала російська артилєрія бомбардувати австрійські закопи. Се бомбардоване тривало без перерви до години 12-тої в полудне. Нараз наступив перестанок, який тривав 15 мінут. А зараз по сім почав ся тарабанний огонь страшної сили. Ще підчас триваня того тарабанного огню перші російські колюмни стали поволи підходити. І знова се були фінські полки, отже найліпші полки російської армії. Шість перших наступів зломило ся. Поволи показало ся, що виконує наступ більше ніж один російський корпус. Се тойсамий корпус, який перед кількома тижнями поніс великі страти над Короццем. Його доповнено сьвіжими резервами і оставлено до розпорядимости до нового наступу на Галич. Та теперішні страти того корпусу є о много більші ніж ті, які він поніс над Короццем.

На цілій боєвій лінії нагромадили ся цілі гори трупів. По кількох годинах боротьби, мимо того, що тарабанний огонь російської артилєрії був страшний, що фінські полки наступали дуже хоробро, не осягнено зовсім нічого. Доперва пізно пополудни се їм удало ся. Вони вбили ся клином, ховаючи ся за горами трупів своїх власних товаришів, якраз в те місце, де сходили ся австрійські і німецькі становища. Росіяни вдерли ся до закопу і здобули його. В закопі як австрійські так і німецькі залоги бороли ся в буквальнім того слова значіню до послідного чоловіка. Сей закіп зістав страчений, однак мимо того ні сусідний австрійський ні німецький з другого боку не подав ся назад. Тільки трохи зігнули ся в зад і стали ждати, що дальше з того вийде. Тимчасом сейчас наступив протинаступ. І вже навіть підчас того, коли стала громадити ся піхота до протинаступу, стало ся дещо. Австрійці на горбах на північ, а Німці на горбах на полудни від страченого закопу мали дуже сильні становища. Австрійська артилєрія стала сипати убийчим огнем в саму середину здобутого Росіянами закопу, а німецькі машинові карабіни від боку гідно їй помагали. Рівночасно артилєрія зачинила огнем з огню і зеліза всі доступи до закопу, так, що присилане Росіянам помочи стало немислиме. З північи стали надходити австрійські батальони і вони повинні були бути на місци скорше ніж німецькі, які мусіли перше перейти через Дністер. Через Дністер не було ніякого моста, бо всі повалено гарматним огнем. Та німецькі батальони, які призначено до протинаступу, перевісили карабіни на ременях через плече і кинули ся в ріку. І цілі батальони переплили широкий і глубокий Дністер, аби скорше дістати ся на тамтой бік і вдарити на ворога. І через се майже рівночасно вдарили австрійські, угорські і німецькі відділи на страчений закіп. Що з Росіян не втікло з закопу, се погинуло в артилєрійнім огни. Отсей наступ 8. вересня був найсильнійшим наступом російської армії. В три дні по сім наступі австрійські відділи при нагоді численних малих наступів взяли значне число полонених. Та се вже не були Фінляндці. Значить, фінський корпус 8. вересня поніс такі великі страти, що його стягнено з боєвої лінії.

РОСІЙСЬКА ГАЗЕТА

ПРО БЛ. П. ЛЕСЯ МАРТОВИЧА.

Під заголовком „Лесь Мартович (некрольоґ)" російська газета „Реч" (з 18. січня 1917 р.) помістила посмертну згадку про українського письменника і діяча, яку написав Михайло Могилянський. Тому, що статя влучно характеризує помершого, наводжу її тут в цілости по українськи:

Тільки тепер в українських літературних кругах стало звісним, що ще 11. січня 1916 року помер один з замітних українських письменників Галичини — Лесь Мартович. Покійний родив ся в 1871 році в городенськім повіті. Образоване набув в черновецькім і львівськім університеті. По скінченю університету занимав ся адвокатською практикою і яко член селянської радикальної партії брав активну участь в політичній боротьбі.

На літературне поле виступив в 1889 році. В оповіданях з житя рідного йому Покутя (полудневo-східний кут Галичини), Мартович став одним з замітних письменників сільського житя. Оповіданя Мартовича відзначають ся сьвіжостию й безпосередностию, чому много сприяв оригінальний покутський діялект, літературне оброблене котрого становить заслугу Мартовича і його земляка, ровесника і товариша з дитинячих літ, більше від нього відомого за границями Галичини — В. Стефаника.

Протилежно Стефаникови, котрого вся артистична творчість є пересякла траґізмом, Мартович частійше писав в сатиричнім тоні. Тільки одно з красших його оповідань, „Мужицька смерть" (1898 р.), котре придбало йому широку літературну популярність, близке до загального кольориту Стефаника. В творах Мартовича з недостижимим гумором і тонкою обсервацією живо начеркнені суспільні звичаї і порядки Галичини під австрійсько-польським панованем (Війт, Вибори і др.). Зі знаменитим знанем селянського язика Мартович злучив глубоке розуміне селянської душі і її цінних рухів.

Оповіданя Мартовича кілька разів видавано поодинокими збірниками, а декотрі з них переложені на російський язик. Письменник далеко не вичерпав засобу своїх богатих обсервацій і до самої вчасної смерти оставав активною літературною силою, яка оживляла ся живою і щирою любовою до рідного, скривдженого долею народу. Мартович полишив ряд не докінчених творів і зовсім укінчену повість. Скоре видане повісти буде найліпшим пошанованем памяти помершого письменника.

Подав **В. Білинський**

(Про смерть і літературну та громадську діяльність Мартовича була у нас згадка в 25. числі „Свободи", з 26. лютого 1916 р. — Ред.).

ПРИЗНАНЄ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ РАДИ.

Дякую Українській Раді в Америці за її щиру працю — за так значний здобуток для нашого народу, як „Український День". Се найвідповіднійша нагода познакомити чужинців про український нарід. Досі про нас ніхто не знав, а від нині ми знова стаємо народом між народами, як колись.

Бажаю, щоби „Український День" випав як найщасливійше; щоби відгомін його лунав по цілих Злучених Державах наче вічевий дзвін.

Най живе Українська Рада!

Най живе вільна і незавпсима Україна!

Українець з Ловел, Масс.

Антін Чехов.

ЗАКЛАД.

—о—

(Конець).

II.

Старий банкир згадував те все й думав:

„Завтра о 12-тій годині він вийде на волю По умові, я буду мусів виплатити йому два мілїони. Як що я їх виплачу, то все пропало: я цілком зруйнований"...

Перед пятнайцятьма роками він не знав рахубй своїм мілїонам, а тепер він бояв ся спитати себе, чого він має більше — чи гроший чи довгів? Газардова гра на біржі, ризиковні спекуляції і горячка, від котрої він не міг увільнитись навіть на старість, повели його інтереси до упадку, і він з неустрашимого, задуфалого, гордого богача став середним банкиром, що дрижав при кождім підвисшеню й обниженю паперів.

Проклятий заклад! — муркотів старий, хапаючись в розпуці за голову... — Чому сей чоловік не вмер? Йому ще тільки сорок літ. Він возьме з мене останнє, оженить ся, буде любуватись житєм, грати на біржі, а я, як жебрак, буду дивитись з завидністю й що дня чути від нього ту саму фразу: „Я завдячую вам щастє мого житя, позвольте мені помогти вам!" Ні, сього занадто! Одинокий ратунок від банкротства й ганьби — смерть сього чоловіка!

Вибила трета година. Банкир наслухував: дома всі спали й тільки було чути, як за вікнами шуміли примерзлі дерева. Стараючись не видавати нїякого звука, він виймив з огнетривалої шафи ключ від дверий, що не відчинялись через пятнайцять літ, надягнув пальто і вийшов з дому.

В саді було темно й зимно. Йшов дощ. Острий вохкий вітер віяв по цілім саді й не давав деревам спокою. Банкир напружав зір, але не бачив ані землі, ані білих статуй, ані офіцини, ані дерев. Дійшовши до того місця, де була офіцина, він закликав два рази сторожа. Не було відповіди. Видно сторож сховав ся перед непогодою й тепер спав десь в кухни або в оранжерії.

„Як що мені стане відваги сповнити свій намір, — подумав старий: — то підозріне насамперед впаде на сторожа".

Він намацав на помацки східці й двері і увійшов до передпокою офіцини, опісля напомацки дістав ся на невеличкий коридор і засьвітив сірник. Тут не було живої душі. Стояло чиєсь ліжко без постелі, та чорніла в куті зелізна піч. Печатки на дверях від кімнати вязня були цілі.

Коли сірник загас, старий дрижучи зі зворушеня, заглянув в маленьке віконце.

В кімнаті вязня горіла мрачно сьвічка. Він сам сидів коло стола. Було видно тільки його хребет, волосє на голові й руки. На столі, на двох фотелях і на килимі коло стола лежали розгорнені книжки.

Минуло пять мінут і вязень ані разу не порушив ся. Пятнайцятьлітна вязниця научила його сидіти нерухомо. Банкир запукав пальцем у вікно і вязень не відповів на той стук ані одним рухом. Тоді банкир здіймив осторожно печатки з дверий і вложив ключ в отвір замка. Заржавілий замок видав хрипливий звук і двері заскрипіли. Банкир думав, що зараз таки учує крик здивованя й кроки, але минуло три мінути і за дверми було так тихо як і перше. Він рішив ся увійти до кімнати.

За столом сидів нерухомо чоловік, неподібний до звичайних людий. То був скелет, обтягнений шкірою, з довгими жіночими кучерями і ковтуноватою бородою. Барва його лиця була жовта, з землянним відтінком, щоки запалі, хребет довгий і вузкий, а рука, котрою він підпер свою волосату голову, була така тонка й худа, що було страшно дивитись на неї. В його волосю вже сріблилась сивина і, дивлячись на се зістаріле й нужденне лице, ніхто не повірив би, що йому тільки сорок літ. Він спав... Перед його похиленою головою лежала на столі картка паперу, на котрій було щось написано дрібним письмом.

„Нужденний чоловік! — подумав банкир. — Спить і мабуть снять ся йому мілїони! А треба тільки мені взяти сього півумерлого чоловіка, кинути його на постіль, придусити злегка подушкою і навіть найсовістнійша експертиза не найде слідів насильної смерти. Але прочитаймо вперед, що він тут написав...

Банкир взяв зі стола картку й прочитав ось-що:

„Завтра о 12-тій годині в полудне я одержу волю й право жити з людьми. Але заки я покину сю кімнату й побачу сонце, я уважаю потрібним сказати вам кілька слів. По чистій совісти й перед Богом, що мене бачить, заявляю вам, що я погорджую і волею, і житєм, і здоровлєм і всім тим, що в ваших книжках називає ся щастєм сьвіта.

„Пятнайцять літ я студіював уважно земне житє. Правда, я не бачив землі й людий, але у ваших книжках я пив запашне вино, співав пісні, уганяв лісами за оленями й диками, любив жінок... Красуні, легкі наче хмарки сотворені чарами ваших ґеніяльних поетів витали у мене ночами й шептали мені чудові казки, від яких пяніла моя голова. У ваших книжках я вилазив на верхи Ельборуса й Монбляна і бачив відти, як ранками сходило сонце і як вечерами воно заливало небо, океан і гірські верхи пурпурним золотом; я бачив відти, як надімною перерізуючи хмари блискали блискавки; я бачив зелені ліси, поля, ріки, озера, міста, чув спів сірен і ґру пастуших сопілок, дотикав ся крил прегарних діяволів, що прилїтали до мене розмовляти про Бога... В ваших книжках я кидав ся в бездонні пропасти, творив чудеса, вбивав, палив міста, проповідав нові релїґії, завойовував цілі царства...

„Ваші книжки дали мені мудрість. Все те, що віками творила невтомна людська думка, стиснено в моїм мізку в невеличку грудку. Я знаю, що я мудрійший від всіх вас.

„І я легковажу ваші книжки, легковажу всі добра земні й мудрість. Все нужденне, марне, все наче привид, обман і злуда. Хоч ви й горді, мудрі й гарні, але смерть зітре вас з лиця землі так само як мишей в норі, а потомки ваші, історія, безсмертність ваших ґеніїв — все замерзне або згорить разом з земною кулею.

„Ви одуріли і йдете не по тій дорозі. Брехню берете за правду, а погань за красу. Ви здивувались би, якби наслідком якихось небудь обставин на яблунях і помаранчевих деревах виросли замісць овочів жаби і ящірки, або якби рожі почали видавати запах зіпрілого коня; так я дивуюсь вам, що заміняли небо на землю. Я не хочу розуміти вас.

„Аби показати вам ділом погорду до всего, чим ви жиєте, я зрікаюсь двох мілїонів, про які я колись мріяв, наче про рай, і які я тепер легковажу. Щоб стратити до них право, я вийду відси пять годин перед умовленним речинцем і тим способом наруши умову"...

Прочитавши се, банкир положив лист на стіл, поцілував дивного чоловіка в голову, заплакав і вийшов з офіцини. Ніколи иншим часом, навіть після великих неудач на біржі, він не почував такої сильної погорди до себе самого, як тепер. Прийшовши до дому, він ляг до ліжка, але зворушене й слези довго не давали йому заснути.

На другий день рано поприбігали бліді сторожі й повідомили його, що вони бачили, як чоловік, що жив в офіцині, виліз вікном до саду, пійшов до воріт, опісля кудись укрив ся. Разом зі слугами банкир зараз таки пійшов до офіцини й справдив утечу свойого вязня. Аби не давати поводу до непотрібних розговорів, він взяв зі стола лист з відмовою і, вернувши до себе, сховав його до огнетривалої шафи.

СИНИ ВДІВ.

—о—

Виховала бідна вдова сина соколонька,
Тай думала, що буде їй з нього потїхонька.
На роботу, як ходила, — з собою носила,
Годувала, доглядала, а в сьвято нестила.
І нестила й научала Богу ся молити,
Старих людий шанувати, Вкраїну любити.
Вірне же син, мов той явір, мамі помагає,
Благословить матір сина і біди не знає.

У неділю ранесенько, як сурми заграли,
То молоді Січовики в похід виступали.
А вдовин син на переді з прапором ступає,
Стара матір на порозі з жалю умирає.
Ой верни ся, мій синочку, хоть на час, годину;
Хто-ж на старість мя догляне, любий ти мій сину...
Ой не можна вернути ся, йде ворог зі сходу,
Йду Вкраїну боронити й козацького роду.

Марширують Січовики у гори Карпати,
З віковічним катом лютим до рахунку стати.
Виконали Січовики глибокі окопи
Й уставили самопали на стїнах високих.
Тай в розстрільній старшини ждуть: розказу чекають,
А Москалї перед ними окопи копають.
А атаман дає розказ до атаку стати,
І без стрїлу на багнети окіп відібрати.

Кинули ся Січовики на московські шанції,
Бють, рубають, січуть, ріжуть азійських поганців.
А вдовин син мов орел усе на переді,
Всїх рубає без розбору мов ягнят в череді.
Пхає багнет, гори трупів не дають ступити,
Аж хтось кричить: „Я вдовин син (просить ся не бити,
Наним словом він промовив), стару неньку маю,
Не тут близко, а далеко в надднїпровім краю".

Удовин син витяг багнет та назад подав ся,
„І я вдовин син, мій друже"... (так йому признав ся).
Дав ся чути голос сурми; сурми накликають,
Тай молодї Січовики в окіп повертають.
А вдовин син веде того сина вдовиного
Із далека з України до окопу свого.
Не невільник, а приятель в окіп поступає,
Царя ката, гнобителя гнівно проклинає:

„Бодай ти ся, царю-кате, волів не родити,
Щось післав нас Українців своїх братів бити"...

Шікаго, Іл. Петро Каваців.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За оголошеня поміщені в сїй рубрицї платить ся по $1\frac{1}{2}$ цента за кожде слово за одноразово поміщенє, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщенє. — Оголошень женитьби не приймаєсь.

В сїй рубрицї поміщуйте слідуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх свояків, краянів або товаришів.—Коли шукаєте занятя.—Коли бажаєте, щоб хтось доніс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте аґентів до поширеня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до працї в бучернї, ґросернї, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дякоучителїв і учителїв музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешканє з харчом.—Коли продаєте свій бизнес або хочете купити чи обмінитись з ним.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

ТЕОДОР ВОСОХОВСЬКИЙ, замешкалий в Лїчбурґ, Па., родом з села Шишківці, пов. Броди, пошукує своєї жени Катерини, з дому Ґрандаш, з села Віцень, пов. Золочів, Галичина. Вона є середнього росту, держить ся похило, її два горішні зуби є значно великі, волосє рідке жовтаве, ніс у неї маленький. Оставила мене з 4-лїтним хлопцем і забрала 200 долярів, втїкаючи з чоловіком, який має в краю жінку і дитину. Він походить з села Палагичі, повіт Товмач, Галичина. Вміє грати на скрипцї і має навичку додавати в розмові слово „сї". Я перебував з жінкою через довший час в Нюарку. Хто би доніс мені де перебуває си пара, тому дам нагороду 50 долярів. — Адреса: 33-42

FEDOR WOSOCHOWSKI, Box 879, LEECHBURG, PA.

ЗМІНА АДРЕСИ: Отсим повідомляю інтересованих, що моя теперішна адреса звучить: 35-36
АЛЕКСАНДЕР БАРАНИК,
Grocery Store,
149 Ninth St., Jersey City, N. J.

ПОШУКУЮ свого товариша МИХАЙЛА ГУЦАЛА, родом з Підбужа, а замешкував в Бориславі, Гал. Перед двома роками виїхав з Канади до стейту Пенсильвенія до роботи в майнах. Хто би о нїм знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу: 34-36
STEPHEN SUSHKO,
158 Tilghman St., Allentown, Pa.

ПОШУКУЮ свого шваґра ГРИНЬКА ҐРЕХА, з села Вербова, пов. Підгайці, Гал. Перед двома роками перебував в Ню Йорку. Хто про него знає або він сам, зволить повідомити мене на адресу: 34-36
MICHAEL MANDYBUR,
247 Ferry St., New Haven, Conn.

ПОШУКУЮ своєї сестрінки АННИ РОҐАЛЬСЬКОЇ, котра походить з села Маркопіль, повіт Зборів, Гал. Перед трома роками приїхала до Америки. Хто би о нїй знав, або вона сама, прошу зголосити ся на адресу: 36-38
WASYL JAWORCZUKOWSKI,
Rizsak No. 2, Carteret, N. J.

Пошукуємо МИХАЙЛА і КАТЕРИНУ КРАМАРЧУК; минувшого року перебували в Ватерблїт, Н. Й. Він походить з Товстого, а вона з Саджавок, пов. Скалат. Пошукуєсь їх в родинній справі. Голосити просить ся до: 35-36
NICHOLAS & HANKA SUTELNY,
Box 518, Manville, R. I.

ПОШУКУЮ свого брата МИХАЙЛА ЛЕЩИШАК з Бандрова, повіт Лїско, Гал. Він перебував в Джанставн, Па. Хто би о нїм знав або він сам, зволить зголосити ся на адресу: 36
Nastia (Leszczyszak) Romanczak,
1102 Ewerett Ave., Flint, Mich.

Хто би знав, де перебуває АНАСТАЗІЯ БАРАНИК, котра свого часу оставила свого мужа в Порт Джорвіс, забираючи зі собою двоє дївчат, Ольгу і Стефанію, і виїхала з иншим чоловіком в незнану сторону, просить ся повідомити її мужа, щоби він міг заопікуватися дїтьми, бо як доносять йому деякі люди, вона мала померти в шпиталі. За подане сеї вісти дам нагороду $25.00. Голоситись на адресу: 35-37
ALEXANDER BARANIK,
149—9th St., Jersey City, N. J.

ПОТРЕБА ДІВЧАТ ДО КУХНІ. Сім долярів тижнево і харч. Голоситись: 36-37
68 Montgomery St., Jersey City, N. J.

ХОЧУ ЗАМІНЯТИ СЯ З ПОСАДОЮ ДЯКА. Хто з пп. дяків хотів би перемінятись, зволить зголоситись до адміністрації „Свободи" до мою адресу. Пароxії потребуючі дяка зволять також голоситись на ту адресу. 36-37

ФАРМА НА ПРОДАЖ, в віддаленю 5-центової дороги стріткарою від міста Провіденс, Р. Ай., 50 акрів доброї, урожайної, вільної від каміня, і 50 акрів ліса; много овочевих дерев, криниця артезійська, 2 доми (9 і 3 кімнат), велика стайня, 14 коров і т. д. Готівкою або на сплату. Голоситись до: 36-41
MICHAEL LUBRANO,
257 Pontiac Ave., Auburn, R. I.
P. O. Providence

ЕМІЛІЯН СНІҐУРОВИЧ, з полону в Росії, пошукує свого братанича ЕМІЛІЯНА СНІҐУРОВИЧА, сина Віктора, родом з Братишева, Товмацького повіта. Зголосити ся на адресу: 35-37
AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE
520 E. 6th Street, New York, N. Y.

БЕЗПЛАТНО висилаємо кождому гарний кишенковий календар на 1917 рік з цікавими додатками. Пишіть на адресу: 4—
M. B. GOLDBERGER,
75 Clarkson St., New York City.

ФАРМА 75 АКРІВ, 35 під управою, вільна від каміня, решта — добрий, грубий ліс; сам ліс заплатить фарму. Дорога добра, сад овочевий великий; 7-кімнатовий дім, в добрім стані і иньші будинки; одна миля до школи і почти, а чотири милї до „дипа". Можливо як найтаньше продасть ся. По близші інформації приходити до GABRIEL DZIADIK, Main St., Derby, Conn. 34-39

ФАРМА 16-АКРОВА, все під управою, гарний дім 8-кімнатовий, добра стайня, велика шопа на сіно і много инших будинків; вода здорова; 10 до 15 мінут ходу до школи, почти і „дипа"; дорога добра; гарний сад. З фармою продасть ся клям (жеребна) 5-літна, бога, два упряжи, плуг і инші знаряди; около 5 тон сїна; корова молочна, кільканайцять курий. Місцевість фабрична. По близші інформації просить удавати ся до GABRIEL DZIADIK, Main St., Derby, Conn., або до властителя Г. БУДЗУЛ, Mont. Road, Seymour, Conn. 34-39

ФОНОҐРАФ з многими гарними рекордами, який коштував $40.00 продасть сейчас за $12.00. Все в найлїпшім станї. Адреса: 34-58
MR. PETRAK,
334 E. 5th St., New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ МАЛА ФАРМА, дім корнеровий о 6 кімнатах, добрий на бизнес ґросерню; побіч другий дім о 10 кімнатах, велика шопа і курник; 3 акри землї о двох фронтах; 5 мінут від стації і школи в середині міста; всьо продам за $2.500; потреба готівки $800; решта на сплати. Голоситись до: 35-37
А. ЛЯНҐЕВИЧ,
79 E. 7th St., New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ ЛОНЧ-РУМ В ДОБРІМ МІСЦИ, бизнес вироблений, ціна дуже приступна. Добра нагода для нашого чоловіка. Голоситись до: 34-39
LUNCH ROOM,
517 Newark St., Hoboken, N. J.

НА ПРОДАЖ ҐРОСЕРНЯ, в добрім і виробленім місци, між нашими людьми. Продаєсь з причини набутя другого бизнесу. Спродасть дешево. Голоситись до:
WILLIAM PECICA, 35-43
183 Kent Ave., Brooklyn, N. Y.

НА ПРОДАЖ МАЛА ФАРМА, 4 годин від Ню Йорку. Дім о 8 кімнатах, $1\frac{1}{2}$ акра землї під управу, стодола і курник, 16 кур. ½ бочки капусти, редькви, соломи і сїна досить; всї начиня рільничі, яблоні; 5 мінут від костела, школи, стації і фабрики. Ціна $1.700; потреба $1.000 готівки, решта на сплати. Голоситись до: 35-37
А. ЛЯНҐЕВИЧ,
79 E. 7th St., New York, N. Y.
(Від 8. рано до 8. вечером і в неділю).

НА ПРОДАЖ МАЛА ФАРМА, дім о 10 кімнатах, 5 на долї, 5 на горі, побіч другий дім о 8 кімнатах, але потребує ренерації, може бути ужитий на кузню або шапу; великий курник. 10 яблінок, 5 груш, 5 акрів землї, 5 мінут від стації, костела, школи і фабрик. Ціна за всьо $2.500, потреба $800 готівки, решта на сплату. Голоситись до: 35-37
A. GABRYELEWICZ,
79 E. 7th St., New York, N. Y.
(Від 8. рано до 8. вечером і в неділю).

НА ПРОДАЖ МАЛА ФАРМА до хованя курий; дім о 6 кімнатах і курник; 5 акрів землї; 5 мінут від стації, школи, фабрики і костела. Ціна $1.500, потреба $750 готівки, решта на сплати. Голоситись до: 35-37
А. ҐАБРИЄЛЕВИЧ,
79 E. 7th St., New York, N. Y.
(Від 8. до 8. вечером щодня і неділю).

НА ПРОДАЖ ДІМ о 6 кімнатах і курник; всьо потребує докладної направи; 3 яблоні. ¼ акра землї; 5 мінут від стації, міста, фабрики і костела. Ціна $700, потреба $400 готівки, решта на сплату. Голоситись до: 35-37
ВСЕНАРОДНЕ БЮРО РЕАЛЬНОСТИЙ І ВИМІНИ БИЗНЕСІВ,
79 E. 7th St., New York, N. Y.
(Отворено в кождім часі).

ДИПЛЬОМОВАНА УЧИТЕЛЬКА З КРАЮ
і слухачка нюйорського університету учить англійського язика та приготовляє до іспитів до одержаня американських горожанських паперів. Приготовляє також до шкіл промислових, технічних, механічних і торговельних. Інформації устні або писемні удїляє: 07—
M. SCHWARTZ, Tel. Lenox 6096
168 E. 89th St., New York, N. Y.

КОЖДИЙ ЧЛЕН У. НАР. СОЮЗА АБО ПЕРЕДПЛАТНИК „СВОБОДИ"
наколи пришле 10 адресів своїх знакомих, до котрих „Свобода" не приходить, а хотіли би „Свободу" читати, отримає ДАРОМ
ГАРНУ
КНИЖОЧКУ
Присилайте адреси до:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Друкарня „Свободи"
виконує
СТАРАННО, ДЕШЕВО І НА ЧАС ВСЯКІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ,
як:
ТИКЕТИ, ПРОГРАМИ НА ПРЕДСТАВЛЕНЯ, БАЛЇ І КОНЦЕРТИ.
НАГОЛОВКИ ДО ЛИСТІВ, КОВЕРТИ, ФОРМУЛЯРІ, КАРТИ КУПЕЦЬКІ І ВІЗИТОВІ.
КНИЖОЧКИ КОЛЕКТОРСЬКІ ДЛЯ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ.
СТАТУТИ, БРОШУРИ І БІЛЬШІ КНИЖКИ.
Вп. Урядники Відділів У. Н. Союза повинні звертатись зі всякими друками до друкарні „Свободи".
Замовленя і гроші посилайте до:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.